

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/862/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2110201316
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Dudášová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2110201316.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Andrea Dudášová a členov senátu: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a JUDr. Martin Holíč, v právnej veci žalobcu: L. I., nar. XX.XX.XXXX, Z. XXX, zastúpený advokátkou: JUDr. Helena Čerešňová, Horné predmestie 216/16, Svätý Jur, proti žalovaným: 1/ C. H., nar. XX.XX.XXXX, C. XX, Q., zastúpená advokátkou: JUDr. Zuzana Csenkyová, Dolné Bašty 2, Trnava, 2/ KOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, o zaplatenie zvýšenej náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 13C 11/2010-293 zo dňa 7. októbra 2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti vo výške 1.960 eur a vo výroku o náhrade trov konania p o t v r d z u j e .

Žalovaným 1/ a 2/ sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Rozsudkom napadnutým odvolaním prvostupňový súd výrokom I. žalobu zamietol, výrokom II. žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej 1/ náhradu trov právneho zastúpenia v sume 2.800,38 eur a to do troch dní od právoplatnosti do rozsudku, výrokom III. žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne náhradu iných trov konania v sume 114,50 eur a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Svoje rozhodnutie prvostupňový súd po citácii § 420 ods. 1, 822, 823 Občianskeho zákonníka, § 15 ods. 1, 11 ods. 6, 11 ods. 7, 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej ZoPZP), § 517 ods. 2, § 444 Občianskeho zákonníka, § 5 ods. 1, ods. 2, ods. 4, ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, opatrenia MS SR č. 12384-1/2008-OL zo dňa 14.05.2008, § 6 ods. 1, 2, 3, § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z., § 3 ods. 1 a 106 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka vecne tým, že z vykonaného dokazovania súd mal za preukázané, že pri dopravnej nehode dňa 28.01.2008 bola spôsobená škoda na zdraví žalobcu, a to v rozsahu ťažkej ujmy na zdraví. Za túto škodu zodpovedá žalovaná 1/ v zmysle § 420 ods. 1 OZ, nakoľko škoda bola spôsobená jej konaním, ktorým porušila právnu povinnosť (prispôbiť rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, povahe a stavu vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať), a preto je v konaní pasívne vecne legitimovaná. Zároveň je pasívne vecne legitimovaná aj žalovaný 2/, a to v zmysle § 15 ods. 1 ZoPZP, podľa ktorého je poškodený (žalobca) oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi (žalovanému 2/).

Pokiaľ ide o žalobcom uplatnený nárok na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia o 25%, tento súd považoval za neopodstatnený. Výkladom § 5 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z. možno dospieť k jednoznačnému záveru, že v prípade hodného osobitného zreteľa, akým je uznanie invalidity, môže súd zvýšiť náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu maximálne do 50%, pričom 0% je dolná hranica a 50% je horná hranica. Uvedené je zrejme z jazykového výkladu spojenia „najviac o 50%“, z ktorého vyplýva, že priznané zvýšenie môže byť aj v menšom rozsahu ako 50%, nie však v rozsahu vyššom. V prípade žalobcu išlo v čase nehody o 52 ročného muža, ktorý bol pracovne činný, spoločensky aktívny, vo voľnom čase chodieval na turistiku a pracoval na chalupe. Po nehode sa stal invalidným, pričom tento stav sa javí ako trvalý, prestal chodiť do spoločností, nepracuje na chalupe, jeho fyzická výkonnosť je obmedzená. V zásade možno uzavrieť, že došlo k zhoršeniu kvality života žalobcu pred a po nehode, pričom jednoznačnou príčinou zmeny bola práve dopravná nehoda. Súd je názoru, že nakoľko sa žalobca stal v dôsledku dopravnej nehody invalidným, je tu dôvod hodný osobitného zreteľa, ktorý opodstatňuje zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Súd však má za to, že primeraným v tomto konkrétnom prípade je zvýšenie náhrady vo výške 25%, a nie v maximálnej výške 50%. Pri porovnaní predpokladov na uplatnenie sa žalobcu v živote a v spoločnosti pred a po vzniku škody má súd za to, že hoci sa žalobcovi v dôsledku zhoršenia zdravia po dopravnej nehode možnosti jeho uplatnenia vo všetkých sférach života zúžili, nie je zo života vyradený v mimoriadnom rozsahu a jeho možnosti uplatnenia nezankli, len v podstatnej miere sa mu sťažili možnosti výkonu celej škály činností, ktoré pred poškodením zdravia vykonával. Zároveň súd poukazuje na to, že pred nehodou žil žalobca bežným spôsobom života, nevyvíjal nijakú výnimočnú činnosť či už v pracovnom, spoločenskom, kultúrnom alebo športovom živote. V dôsledku dopravnej nehody sa žalobca nestal neschopným vykonávať bežné denné činnosti, nestal sa plne odkázaným na pomoc inej osoby vo všetkých potrebách. Poškodenie zdravia žalobcu, ktoré u neho nastalo v dôsledku dopravnej nehody, spôsobilo jeho obmedzenie iba v bežných ľudských aktivitách, nie však v takom rozsahu, ktorý by odôvodňoval zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo vyššom rozsahu ako 25%. Nedošlo k vylúčeniu účasti žalobcu na plnom osobnom a rodinnom, spoločenskom a kultúrnom živote, došlo len k vylúčeniu v pracovnom a športovom živote, pričom k tomuto prišlo bližšie ku koncu produktívneho veku žalobcu než k jeho začiatku. Žalovaný 2/ vyplatil žalobcovi v priebehu konania poistné plnenie v sume 1.916 eur, označené ako zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia 25%, ktoré súd s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu považuje za primerané, keď žalobcovi sa nepodarilo preukázať, že by v danej veci išlo o taký prípad hodný osobitného zreteľa, pri ktorom by bolo odôvodnené vyššie zvýšenie náhrady ako 25%.

Pokiaľ ide o predložené lekárske správy PhDr. R. zo dňa 21.05.2014, MUDr. K. zo dňa 21.03.2014 a MUDr. M. zo dňa 24.09.2014, tieto nemôžu preukázať odôvodnenosť priznania náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. V prípade zhoršenia už ustáleného zdravotného stavu alebo výskytu nových následkov súvisiacich s nehodou žalobcu vzniká nový, resp. ďalší nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorý predtým neexistoval. Uvedené lekárske správy nie sú dôkazom o zmene v spôsobe života po nehode.

Žalobca v konaní uplatnil aj príslušenstvo k pôvodne uplatňovaným nárokom na náhradu za bolesť, náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia a náhradu za stratu na zárobku, a to ako úrok z omeškania z jednotlivých plnení z dôvodu, že boli žalovaným 2/ plnené až v priebehu konania. Súd v tejto časti považoval žalobu rovnako za neopodstatnenú, a to z dôvodu, že v zmysle ustanovení špeciálneho právneho predpisu, ktorým je zákon č. 381/2001 ZoPZP, má poškodený právo na úroky z omeškania iba v prípade, že by žalovaný 2/ ako poisťovateľ nesplnil povinnosť podľa § 11 ods. 6. Žalobca si uplatnil u žalovaného nárok na vyplatenie náhrady za bolesť, náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a náhrady za stratu na zárobku Posledným pokusom o zmier - predžalobnou výzvou zo dňa 02.10.2009, ktorá bola žalovanému 2/ doručená až dňa 27.01.2010 (viď pečiatku na č.l. 244). Ako príloha sa tu uvádza Znalecký posudok č. 004/2010 a kópia PN-ky. Listom zo dňa 08.02.2010 však žalovaný 2/ požiadal právneho zástupcu žalobcu o doloženie práve uvedeného znaleckého posudku (označeného ako „znalecký posudok 2“) a kópie PN, na čo žalobca uvedené dokumenty listom zo dňa 17.02.2010 doložil, pričom žalovanému 2/ boli doručené dňa 24.02.2010 (viď pečiatka na č.l. 247). Zo skutočnosti, že ani súdu v čase doručenia žaloby dňa 25.01.2010 nebol doručený znalecký posudok č. 004/2010, a tento sa stal súčasťou súdneho spisu až dňa 07.10.2014, má súd za to, že je pravdivým tvrdenie žalovaného 2/, že mu bol znalecký posudok a kópia PN doručené (ako doklady potrebné k šetreniu poistnej udalosti) až dňa 24.02.2010, a nie skôr. V takom prípade, ak žalovaný 2/ plnil dňa 12.03.2010 sumu 252,56 eura titulom náhrady za stratu na zárobku, dňa 26.03.2010 sumu 7.664,00 eur titulom náhrady škody za

sťaženie spoločenského uplatnenia a dňa 12.04.2010 sumu 3.544,00 eur titulom náhrady za bolesť, plnil v lehote troch mesiacov od preukázania nároku na náhradu škody zo strany žalobcu ako poškodeného (§ 11 ods. 6 ZoPZP), a teda žalobcovi nárok na úroky z omeškania v zmysle § 11 ods. 8 ZoPZP nevznikol.

Súd žalobu považoval za predčasne podanú z dôvodu, že žalobca plnohodnotne (t.j. aj predložením potrebných dokladov) vyzval žalovaného 2/ na plnenie až počas súdneho konania, a to „predžalobnou výzvou“ doručenou žalovanému 2/ dňa 27.01.2010 (č.l. 244), keď súdne konanie začalo doručením žaloby súdu už dňa 25.01.2010. Túto „predžalobnú výzvu“ pritom žalobca doplnil potrebnými dokladmi, a teda preukázal svoje nároky, až doručením príloh dňa 24.02.2010 (č.l. 247). Keď potom žalovaný 2/ plnil až počas konania, bolo tomu tak z dôvodu, že pred začatím konania možnosť plniť vôbec nemal, nakoľko mu k tomu žalobca nedal príležitosť.

Prvostupňový súd nesúhlasil s argumentáciou žalobcu, že nemohol vec riešiť mimosúdne pred podaním žaloby z dôvodu hroziaceho uplynutia premlčacej doby. Pri tomto práve sa uplatní iba subjektívna 2-ročná premlčacia doba, ktorá v zmysle § 106 ods. 1 OZ začína plynúť od okamihu, keď sa poškodený dozvie o škode a kto za ňu zodpovedá. Súdna prax sa pritom, pokiaľ ide o škodu na zdraví, ustálila na takom výklade, že pojem „dozvie sa o škode“ vyjadruje nielen vedomosť poškodeného o protiprávnom úkone alebo o udalosti, ktorou bola škoda spôsobená, ale aj o tom, že mu vznikla ujma určitého druhu a rozsahu, ktorú možno objektívne vyjadriť, teda vyčíslieť v peniazoch (porovnaj napr. rozhodnutie NS ČR zo dňa 30.04.2002 sp.zn. 33Odo 477/2001). Pri škode spočívajúcej v bolesti a sťaženi spoločenského uplatnenia sa poškodený dozvie o škode až v čase, kedy možno objektívne vykonať bodové ohodnotenie bolesti a sťaženia jeho spoločenského uplatnenia, lebo až vtedy má poškodený k dispozícii skutkové okolnosti, z ktorých môže škodu, resp. jej rozsah zistiť. Znamená to, že poškodený sa o škode na zdraví dozvie až po ustálení jeho zdravotného stavu, kedy je v zmysle § 8 ods. 4 zák.č. 437/2004 Z.z. možné vydať lekársky posudok (pri SSÚ spravidla až po uplynutí jedného roka od poškodenia na zdraví), pričom súd poukazuje napr. na rozhodnutie NS ČR zo dňa 13.07.2001 sp.zn. 25Cdo 1169/2000. V prejednávacom prípade začala teda premlčacia doba na uplatnenie práva na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcovi plynúť až odo dňa 06.11.2009, kedy bola ukončená posledná hospitalizácia žalobcu (viď str. 4 v ZP č.004/2010), kedy bolo možné vypracovať druhý znalecký posudok, a uplynula 07.11.2011 (keď 06.11.2011 bola nedeľa). Pokiaľ ide o premlčaciu dobu pri práve na náhradu za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti, táto začala plynúť odo dňa, kedy bola žalobcovi vyplatená posledná dávka nemocenského, pretože vtedy mohol stratu na zárobku vyšpecifikovať, t.j. dňa 26.01.2009, a uplynula dňa 26.01.2011. Vychádzajúc z uvedeného, žalobca nebol nútený podať žalobu dňa 25.01.2010 bez predchádzajúceho pokusu o mimosúdne riešenie, ale mal pred podaním žaloby dostatok času na uplatnenie si svojich nárokov priamo u poisťovateľa, t.j. žalovaného 2/ bez obavy, že by bezprostredne hrozilo uplynutie premlčacej doby. Opačný postup považuje súd za uplatňovanie si práv v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ) a za umelo vytvorené omeškanie žalovaných s plnením.

O náhrade trov konania súd rozhodol v zmysle § 146 ods. 2 veta prvá, § 142 ods. 1 a s poukazom na § 151 ods. 1 O.s.p., a to tak že žalovanej 1/ priznal voči žalobcovi právo na náhradu trov právneho zastúpenia a žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobcovi spoločné a nerozdielne právo na náhradu iných trov konania, ktoré im vznikli vyrubením súdneho poplatku za odvolanie v sume 114,50 eur. Pri rozhodovaní o trovách zastavenej časti konania pritom prihliadol na to, že žaloba bola podaná v tejto časti predčasne. Preto aj za situácie, že žalovaný 2/ v časti plnil až po podaní žaloby a žalobca vzal žalobu v časti späť práve z dôvodu čiastočného plnenia zo strany žalovaného 2/, nebola splnená druhá podmienka na priznanie náhrady trov zastaveného konania žalobcovi, a síce dôvodnosť podanej žaloby. Z uvedeného vyplýva, že zastavenie konania zaviniel žalobca svojim čiastočným späťvzatím žaloby, a preto je povinný nahradiť trovy druhej strane. Vo zvyšnej časti, ktorá zostala predmetom konania, t.j. v časti o zvýšení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, bol žalobca neúspešný, a preto je povinný nahradiť trovy konania v konaní úspešným žalovaným 1/ a 2/. V konečnom dôsledku mali preto nárok na plnú náhradu trov konania žalovaní 1/ a 2/, ktorí si právo na náhradu trov konania uplatnili. Pokiaľ ide o náhradu trov právneho zastúpenia žalovanej 1/, vyčíslenie bolo súdu doručené dňa 09.10.2014, t.j. v lehote troch pracovných dní. Súd vyúčtovanie trov právneho zastúpenia preskúmal a priznal žalovanej 1/ náhradu trov právneho zastúpenia za tieto úkony právnej služby a k nim prislúchajúce režijné paušály 1. prevzatie zastúpenia dňa 07.10.2009 á 303,74 eur + režijný paušál á 6,95 eur - 310,69 eura, 2. vyjadrenie k žalobe zo dňa 12.02.2010 á 303,74 eur + režijný paušál á 7,21 eur - 310,95 eur, 3. vyjadrenie k čiastočnému späťvzatiu žaloby zo dňa 27.04.2010 á 303,74 eur + režijný paušál á 7,21 eur - 310,95

eur, 4. účasť na pojednávaní dňa 16.06.2010 á 303,74 eur + režijný paušál á 7,21 eur - 310,95 eur, 5. odvolanie proti rozsudku zo dňa 14.07.2010 á 303,74 eur + režijný paušál á 7,21 eura - 310,95 eur, 6. účasť na pojednávaní dňa 05.03.2012 á 303,74 eur + režijný paušál á 7,63 eur - 311,37 eur, 7. účasť na pojednávaní dňa 05.09.2012 á 303,74 eur + režijný paušál á 7,63 eur - 311,37 eur, 8. odvolanie proti rozsudku zo dňa 15.10.2012 á 303,74 eur + režijný paušál á 7,63 eur - 311,37 eur, 9. účasť na pojednávaní dňa 07.10.2014 á 303,74 eur + režijný paušál á 8,04 eur - 311,78 eur, spolu trovy právneho zastúpenia v sume 2.800,38 eur. Súd nepriznal žalovanej 1/ náhradu trov právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby, a to 1. za podanie vo veci samej zo dňa 07.04.2010 (správne 06.04.2010), nakoľko jeho obsahom nebolo vyjadrenie vo veci samej, 2. za späťvzatie odvolania zo dňa 22.12.2010, nakoľko súd tieto trovy nepovažoval za účelne vynaložené, keďže sa im dalo vyhnúť tak, že by odvolanie nebolo podané, 3. za účasť na pojednávaní dňa 05.03.2012 (1/2 z dôvodu odročenia bez prejednávania veci), nakoľko za tento úkon boli trovy vyčíslené duplicitne.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca prostredníctvom právnej zástupkyne z dôvodu, že súd dospel k nesprávnym právnym a skutkovým záverom a žiadal, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie alternatívne, aby napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že žalobcovi prizná zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v celkovej výške 1.916,- eur a žalovaných zaviazá na úhradu trov prvostupňového aj odvolacieho konania. Prvostupňový súd uviedol v odôvodnení, že žalobca údajne podal žalobu „predčasne“, pretože až po podaní žaloby bol súdu predložený znalecký posudok vypracovaný MUDr. Pamulom zo dňa 17.01.2010. Podľa odvolateľa právo žalobcu domáhať sa náhrady škody na súde nie je ničím podmienené čo znamená, že ak žalobcovi bola spôsobená škoda a vie kto za ňu zodpovedá, je bez ďalšieho oprávnený domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, pričom ide o základné ústavné právo zakotvené v článku 46 Ústavy Slovenskej republiky. Keďže ústavné právo domáhať sa svojho nároku žalobcu nie je podmienené ani vypracovaním znaleckého posudku ani pokusom o mimosúdne riešenie, je napadnutý rozsudok v rozpore so zákonom a s Ústavou Slovenskej republiky, pretože rozhodnutie spôsobuje odňatie žalobcovi možnosti konať pred súdom. Vzhľadom na to je zrejme, že odôvodnenie rozsudku nemá oporu v zákone. Ďalej odvolateľ uviedol, že pokus súdu odôvodniť svoje nezákonné rozhodnutie s poukazom na § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka s tým, že podanie žaloby zo strany žalobcu je konaním v rozpore s dobrými mravmi, toto ustanovenie nedáva kompetenciu súdu rozhodovať o tom, či je uplatňovanie zákonného ústavného práva konaním proti dobrým mravom. Podľa odvolateľa je nespochybniteľné, ako súd môže dospieť k záveru, že realizácia ústavného práva je v rozpore s dobrými mravmi najmä keď právo podať žalobu je upravené absolútne samostatným procesným predpisom a ústavou a samotné toto právo nie je ničím podmienené a pokiaľ žalobca v konaní svoje právo preukáže, súd je povinný toto právo priznať.

Žalobca utrpel škodu na zdraví 08.01.2008 a škodu na zdraví neutrpel v deň kedy bol vypracovaný znalecký posudok, pretože tento len kvantifikuje výšku škody. Subjektívna premlčacia lehota podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka začala plynúť 29.01.2008. Žalobca nemá žiadnu povinnosť o zamýšľanom uplatnení práva prostredníctvom súdu vopred informovať žalovaných. Uvedená skutočnosť je predmetom mnohých súdnych rozhodnutí, pričom jediným dôsledkom nezaslania predžalobnej výzvy je nepriznanie úrokov z omeškania. Dokonca na uvedenom nemení nič ani trojmesačná lehota podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení na prešetrovanie poistnej udalosti, pretože táto lehota nepodmieňuje podanie žaloby, je to lehota na prešetrovanie poistnej udalosti, ktorej jediným významom je to, že ak poisťovňa lehotu dodrží, nemôže sa dostať do omeškania, teda nevznikne nárok na úroky z omeškania. Žalobca preto dôvodí, že ústavné právo žalobcu domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde nie je podmienené ani vypracovaním znaleckého posudku ani snahou o mimosúdne vyriešenie veci, hoci žalobca oboje vykonal. Žalobca je podľa zákona povinný len na to, aby počas súdneho konania svoje tvrdenia preukázal a to predkladaním dôkazov počas celého súdneho konania. Ďalej súd uviedol, že poškodený sa údajne o škode dozvie až vtedy, keď je možné vykonať bodové ohodnotenie škody a teda vypracovať znalecký posudok a teda od tohto momentu začína plynúť subjektívna premlčacia lehota. Znalecký posudok bol vypracovaný 17.01.2010 a žaloba podaná 25.01.2010 teda po vypracovaní znaleckého posudku, nárok v čase podania žaloby bol relevantne potvrdený a škoda bola kvantifikovaná, teda bola relevantne určená aj jej výška. Vzhľadom na uvedené žaloba bola podaná dôvodne a to nielen v zmysle zákona, ale podľa názoru súdu, že poškodený sa o škode dozvie až vypracovaním znaleckého posudku. Odvolateľ tvrdí, že názor súdu o tom, že premlčacia lehota začína plynúť až odo dňa vpracovania znaleckého posudku nie je správny, pretože § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka ustanovuje, že právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa keď sa poškodený dozvie o škode a o tom kto za ňu zodpovedá. Obe tieto podmienky boli splnené už

28.01.2008. Pre žalobcu je dôležité znenie zákona, nakoľko súdna a právna prax nie je záväzná, má len odporúčací charakter. Pokiaľ ide o deklarováný názor súdu, že premlčacia lehota začína plynúť odo dňa vypracovania znaleckého posudku toto vyplýva sice zo súdnych rozhodnutí, ale ide o špecifické prípady, čo si súd neuvedomil. Zároveň je podľa odvolateľa potrebné prihliadnuť na skutočnosť, že v rovnakej miere sa aj na žalovaného 2/ s poukazom na § 15 ods. 2 sťahuje zákon o povinnom zmluvnom poistení v zmysle ktorého na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila, pričom z uvedeného vyplýva priamy nárok poškodeného na poistné plnenie voči poisťovateľovi sa premlčí v rovnakej objektívnej a subjektívnej premlčacej lehote ako nárok poškodeného voči poistenému škodcovi.

V ďalšej časti odvolania sa odvolateľ vyjadril k rozhodnutiu o náhrade trov konania, pretože súd chybné aplikoval § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p. Niet pochyb o tom, že na rozhodovanie o trovách sa pre tento prípad vzťahuje veta druhá, pretože žalobca vzal čiastočne žalobný návrh späť výlučne ako následok správania žalovaného 2/, pretože žalovaný 2/ žalovaný nárok počas súdneho konania zaplatil. Žaloba bola podaná dôvodne, žalobca svoje tvrdenia preukázal, počas trvania súdneho konania väčšia časť nároku bola splnená, žalobca bol v konaní úspešný a mala byť priznaná náhrada trov konania práve žalobcovi a nie žalovanému. Pokiaľ ide o zvýšenie 25% sťaženia spoločenského uplatnenia toto rozhodnutie o výške plnenia závisí výlučne od úvahy súdu, preto neúspech v tejto časti nemôže mať vplyv na nepriznanie náhrady trov konania s poukazom na § 142 ods. 3 O.s.p. Podľa názoru odvolateľa žaloba bola podaná dôvodne nielen preto, že na strane žalobcu existoval uplatňovaný nárok, ale na jeho strane existovala aj dôvodná obava z premlčania nároku a tiež vzhľadom na osobnú skúsenosť so žalovanou 1/ vedel, že nespĺní žalobcove nároky, keďže neplnila ani v minulosti. Pokiaľ ide o priznanie zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia má odvolateľ za to, že súd má sice voľnú úvahu, ale treba si uvedomiť, že predmetom súdneho konania ostala suma 1.916,- eur a súd má snáď za to, že suma nedosahujúca ani výšku mesačného zárobku niektorých zdravých členov našej spoločnosti je s ohľadom na nemožnosť žalobcu nájsť si zamestnanie resp. ani nie tak nájsť ako vôbec vykonávať nejakú činnosť, vzhľadom na nemožnosť venovať sa pôvodným záujmom a záľubám (aj z dôvodu psychického poškodenia zdravia) tak vysoká, že by mu bolo čo závidieť? Za hrubý cynizmus považuje odvolateľ konštatovanie súdu, že škodová udalosť sa stala ku koncu produktívneho života žalobcu. Interpretácia § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. zo strany súdu nie je správna, pretože podľa odvolateľa je zrejme, že samotné ustanovenie v sebe nesie mieru spravodlivosti zohľadňujúcu zdravotný stav poškodeného. Zároveň má možnosť zvýšiť v rôznych prípadoch hodných osobitného zreteľa náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v rôznom rozsahu (t.j. v závislosti od typu prípadu hodného osobitného zreteľa) a práve invalidita je tým závažným dôvodom hodným osobitného zreteľa, ktorý odôvodňuje zvýšenie náhrady až o 50%.

Žalovaný 1/ a žalovaná 2/ odvolací návrh nepodali, k doručenému odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný 2/, ktorý navrhol napadnuté rozhodnutie potvrdiť.

Krajský súd v Tmave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.), a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) postupom tak, že na úradnej tabuli súdu oznámil čas a miesto verejného vyhlásenia rozsudku (§ 156 ods. 3 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok súdu prvého stupňa je v napadnutej zamietajúcej časti vo výške 1.960 eur a vo výroku o náhrade trov konania vecne správny.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu sa stal napadnutý zamietajúci výrok vo výške 1 916,- eur predstavujúci zvýšenú náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej len „zákon“) a náhrada trov konania.

Pretože odvolací súd preberá súdom prvého stupňa zistený skutkový stav pokiaľ ide o preukázané skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku, keď prvostupňový súd v dostatočnom rozsahu vykonal potrebné dokazovanie, jeho výsledky jednotlivo i vo vzájomných

súvislostiach správne vyhodnotil a dospel i k správnym skutkovým záverom, a pretože v celom rozsahu zdieľa jeho právny záver vo veci, keď prvostupňový súd na vec aplikoval správne zákonné ustanovenia a zároveň ich i správne vyložil, s poukazom na § 219 ods. 2 O.s.p. odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvostupňového súdu odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi.

Odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p. spočíva v nesprávnych skutkových zisteniach a týka sa skutkových zistení, na základe ktorých súd posúdil vec po právnej stránke a ktoré sú nesprávne v tom zmysle, že nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenie nezodpovedá vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 132 až § 135 O.s.p., a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov nevyplývajú ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré sú založené na chybnom hodnotení dôkazov.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením vecí (odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.) je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový (odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.) je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie). O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil na správne zistený skutkový stav nesprávny právny predpis, alebo aplikoval správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil, príp. vtedy, ak z preukázaných skutočností vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach účastníkov.

Súd prvého stupňa vykonaným dokazovaním náležite zistil skutkový stav a svoje rozhodnutie založil na skutkových zisteniach, ktoré z tohto dokazovania vyplynuli a prihliadol na všetky skutočnosti, ktoré za konania vyšli najavo. Vykonané dokazovanie vyhodnotil podľa zásad uvedených v § 132 O.s.p.; t.j. každý dôkaz hodnotil jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomných súvislostiach a pritom starostlivo prihliadol na všetko, čo vyšlo počas konania najavo včítane toho, čo uviedli účastníci.

Rozhodnutiu súdu prvého stupňa teda nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu a ani to, že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov účastníkov nevyplývajú a ani nevyšli za konania najavo, aby opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo, žeby v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne aby výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 133 až § 135 O.s.p. alebo, aby na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne interpretoval.

Odvolací súd preto dospel k záveru, že nie sú tu dôvodne uplatnené odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p.

K dôvodom odvolania odvolací súd uvádza nasledovné:

Odvolateľ argumentoval, že práve invalidita je dôvodom hodným osobitného zreteľa, ktorý odôvodňuje zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia až o 50%.

Ustanovenie § 5 ods. 5 zákona umožňuje súdu v prípadoch hodných osobitného zreteľa zvýšiť náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia (nie bolestného) najviac o 50 %. Vzhľadom na rôzne názory a rôznu aplikačnú prax týkajúcu sa možnosti zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 zákona, iba vo väzbe na priznanie invalidity treba poukázať na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR vo veci spis. zn. 5 Cdo 212/2010, ktoré potom, čo odvolací súd pripustil dovolanie z dôvodu potreby riešenia zásadnej právnej otázky „či uznanie invalidity v zmysle z § 5 ods. 5 zák. č. 437/2004 Z.z. je jedným prípadom osobitného zreteľa, pri ktorej môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť“, dospel k záveru, že uznanie invalidity v zmysle § 5 ods. 5 zák.č. 437/2004 sa stal jedným, nie však jediným prípadom osobitného zreteľa, pri splnení, ktorého môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50 %. Súd týmto rozhodnutím odmietol formalistický výklad obhajovaný právnou teóriou a naviac vychádzajúci z nedôslednej právnej úpravy. Uvedený výklad v konečnom dôsledku znamená, že súd v rámci zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia

je oprávnený posúdiť individuálne okolnosti konkrétnej veci a zohľadniť pri tomto posúdení všetky skutočnosti uvedené v ustanovení § 4 ods. 1 zákona. Pri svojich úvahách o zvýšení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia je súd limitovaný iba hornou hranicou (50%) uvedenou v ustanovení § 5 ods. 5 zákona a tým, že v prípade ak bola poškodenému priznaná invalidita, jej priznanie musí považovať za prípad hodný osobitného zreteľa v zmysle § 5 ods. 5 zákona.

V danom prípade prvostupňový súd považoval priznanú invaliditu žalobcu za dôvod hodný osobitného zreteľa podľa ktorého je možné zvýšiť náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia avšak vzhľadom na individuálne, konkrétne okolnosti danej veci považoval za primerané zvýšenie o 25%, ktoré zvýšenie bolo žalovaným 2/ uhradené. Nie je správny výklad žalobcu, že priznaná invalidita znamená automaticky zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia na 50%.

Odvolateľ dôvodil, že predmetná suma 1 916,- eur nedosahuje ani výšku mesačného zárobku niektorých zdravých členov našej spoločnosti a je s ohľadom na nemožnosť žalobcu nájsť si zamestnanie resp. ani nie tak nájsť ako vôbec vykonávať nejakú činnosť, (aj z dôvodu psychického poškodenia zdravia) tak vysoká, že by mu bolo čo závidieť?

K uvedenému argumentu odvolací súd uvádza, že samotná výška uplatňovanej sumy nie je rozhodujúca, pretože prvostupňový súd posúdil individuálne okolnosti tejto veci, zohľadnil všetky skutočnosti, ktoré sú uvedené v § 4 ods. 1 zákona. Žalobcovi sa nepodarilo preukázať, že by v danej veci išlo o taký prípad hodný osobitného zreteľa, pri ktorom by bolo odôvodnené vyššie zvýšenie náhrady ako 25%.

Prvostupňový súd k obave žalobcu z premlčania nároku uviedol, že subjektívna premlčacia lehota začína plynúť až od momentu vypracovania znaleckého posudku, pretože odvtedy žalovaný zistil rozsah škody na zdraví. Podľa odvolateľa právo žalobcu domáhať sa náhrady škody na súde nie je ničím podmienené, čo znamená, že žalobca vie kto za škodu zodpovedá a je bez ďalšieho oprávnený domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

K uvedenému odvolací súd uvádza, že pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na náhradu škody je rozhodné keď sa poškodený dozvie o už vzniknutej škode (teda nielen o protiprávnom úkone či o škodovej udalosti) a kto za ňu zodpovedá. Dozvedieť sa o škode znamená, že sa poškodený dozvie o majetkovej ujme určitého druhu a rozsah, ktorý možno natoľko objektívne vyčíslieť v peniazoch, že možno právo na jej náhradu dôvodne uplatniť na súde (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu sa k 30. 4. 2002 spisová značka 33 Odo 477/2001). Poškodený sa dozvie o škode akonáhle zistí skutkové okolnosti, z ktorých možno odvodiť vznik škody a orientačne aj jej rozsah a nie je potrebné, aby poznal rozsah výšky škody presne napríklad na základe odborného posudku. Pre podanie žaloby o náhradu škody postačuje aj orientačná približná znalosť rozsahu (výšky) škody, čo vyplýva aj z toho, že sa výška škody zisťuje v súdnom konaní a definitívny záväzný záver o nej je obsiahnutý až v právoplatnom rozsudku. Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby nastáva v okamihu, kedy poškodená má k dispozícii také informácie o okolnostiach vzniku škody, v ktorých svetle sa javí zodpovednosť určitej konkrétnej osoby za dostatočne pravdepodobnú (pozri rozsudok NS ČR 25 Cdo 2189/2011).

Škoda spočívajúca v sťažení spoločenského uplatnenia vzniká akonáhle sa po úraze a jeho prípadnom liečení ustálil zdravotný stav poškodeného natoľko, že je zrejmé, či a aké nepriaznivé následky úraz zanechá, teda či a v akom rozsahu došlo k sťaženiu spoločenského uplatnenia poškodeného. Podľa § 8 ods. 4 zák. č. 437/2004 posúdenie sťaženia spoločenského uplatnenia sa uskutoční akonáhle je možné považovať zdravotný stav poškodeného za ustálený. O škode sa teda poškodený dozvie v dobe, keď možno objektívne uskutočniť bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia, alebo až vtedy, ak mal k dispozícii skutkové okolnosti, z ktorých možno škodu, respektíve jej rozsah zistiť. Posúdenie otázky kedy sa zdravotný stav poškodeného ustálil, je závislé na vyjadrení lekára, spravidla až po uplynutí jedného roka od poškodenia na zdraví.

Z uvedených záverov vychádzal aj prvostupňový súd.

Prvostupňový súd vo svojom rozhodnutí nespochybnil ústavné právo žalobcu obrátiť sa na súd so žalobou a požiadať o súdnu ochranu práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené. Súd však v konaní rozhodne či nárok je opodstatnený resp. či právo žalobcu poskytne ochranu. Pokiaľ prvostupňový súd

uplatnenú žalobu v určitej časti považoval za predčasne podanú, takýto svoj záver náležitým spôsobom odôvodnil.

Vecne správnym bolo rozhodnutie súdu prvého stupňa o náhrade trov konania a to podľa § 146 ods. 2 veta prvá a § 142 ods. 1 O.s.p., keď pri rozhodovaní o trovách zastavenej časti konania prihliadol na to, že žaloba bola podaná predčasne, žalovaný 2/ plnil až po podaní žaloby a žalobca vzal žalobu späť práve z dôvodu čiastočného plnenia zo strany žalovaného 2/ avšak nebola splnená podmienka dôvodnosti podanej žaloby čo sa týka časti zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, v tejto časti žalobca nebol úspešný a je preto povinný nahradiť trovy konania na proces neúspešným žalovaným 1/ a 2/. Pokiaľ ide o zvýšenie 25% sťaženia spoločenského uplatnenia toto rozhodnutie o výške plnenia závisí výlučne podľa odvolateľa od úvahy súdu a preto neúspech v tejto časti nemôže mať vplyv na nepriznanie náhrady trov konania a to s poukazom na § 142 ods. 3 O.s.p. Uvedený názor žalobcu však nie je správny, pretože rozhodnutie o výške plnenia závisí od úvahy súdu vtedy, ak súd využil zákonnú možnosť a postupoval podľa § 136. Takýto postup je možný iba vtedy, ak výšku nároku bolo možné zistiť len s nepomernými ťažkosťami alebo ju nebolo možné zistiť vôbec. V danom prípade však výška plnenia nezávisela od úvahy súdu (§ 136 O.s.p.) a preto nebol dôvod postupovať podľa § 142 ods. 3 O.s.p. Zároveň sa žiada dodať, že aplikácia § 142 ods. 3 O.s.p. predpokladá, že súd môže priznať plnú náhradu trov konania účastníkovi aj napriek tomu, že mal vo veci v konaní čiastočný úspech, pričom v danom prípade žalobca vo veci nemal ani len na čiastočný úspech pokiaľ ide o predmet konania, ktorý nebol predmetom dispozitívneho úkonu žalobcu.

Odvolací súd len pre úplnosť poukazuje na ustálené závery aplikačnej praxe súdov SR (ako i ESLP; napr. Ruiz Torija c. Španielsko), v zmysle ktorých sa nevyžaduje, aby súd dal odpoveď na každý argument strany, t.j. i na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný.

So zreteľom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti vo výške 1.960 eur a vo výroku o náhrade trov konania ako vecne správny s použitím § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil.

V odvolacom konaní boli plne úspešní žalovaní 1/ a 2/ a preto im v zmysle § 142 ods. 1 v spojení s ust. § 224 ods. 1 O.s.p. vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania voči v odvolaní neúspešnému žalobcovi. Keďže ale žalovaní 1/ a 2/ si právo na náhradu trov odvolacieho konania návrhom v zmysle § 151 ods. 1 O.s.p. neuplatnili (podľa obsahu spisu im v odvolacom konaní ani žiadne nevznikli), nebola im náhrada trov odvolacieho konania priznaná.

Senát krajského súdu prijal rozhodnutie pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.